

Nr 5

Utrikesutskottets utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med anhållan om riksdagens yttrande angående vissa av Europarådets rådgivande församling år 1958 och 1959 vid dess tionde ordinarie möte fattade beslut.

Genom en den 20 mars 1959 dagtecknad, till utrikesutskottet hänvisad proposition, nr 128, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollen samma dag, begärt riksdagens yttrande angående vissa av Europarådets rådgivande församling år 1958 och 1959 vid dess tionde ordinarie möte fattade beslut, nämligen

rekommendation (nr 184) om läget i Central- och Östeuropa,
resolution (nr 153) om läget i Sovjet-zonen i Tyskland,
resolution (nr 155) om Berlinproblemet,
resolution (nr 161) om flyktingarna från Sovjet-zonen i Tyskland,
rekommendation (nr 158) om bistånd till mindre utvecklade områden,
rekommendation (nr 159) om Afrikas utveckling,
rekommendation (nr 160) om politiska, ekonomiska och sociala synpunkter på frihandelsområdet,
rekommendation (nr 186) om en »Europeisk ekonomisk association» (frihandelsområdet),
resolution (nr 156) med svar på europeiska parlamentariska församlingens första rapport till rådgivande församlingen,
resolution (nr 158) med svar på första allmänna rapporten från Europeiska ekonomiska unionens (EEC:s) kommission,
rekommendation (nr 187) om första rapporten från Europeiska atomenergiorganet inom OEEC till rådgivande församlingen,
resolution (nr 159) med svar på första allmänna rapporten från Europeiska atomenergiunionens (Euratoms) kommission,
rekommendation (nr 176) om likvärdighet av lantbruksexamina samt
rekommendation (nr 189) om tredje rapporten från Europarådets speciale representant för flykting- och överbefolkningsfrågor.

Beträffande texten till dessa beslut får utskottet hänvisa till bilagan till propositionen.

Departementschefen har till statsrådsprotokollet anfört följande.

De ekonomiska integrationsfrågorna har under året ägnats allt större uppmärksamhet under församlingens debatter. I de refererade rekommendationerna 160 och 186 och även i de till vissa sexstatsorgan riktade resolutionerna 156 och 158 har församlingen understrukit nödvändigheten av att

en överenskommelse i frihandelsfrågan kommer till stånd och antytt sin ståndpunkt till vissa viktigare förhandlingsproblem. I synnerhet sedan sexstatsmarknadens parlamentariska församling nu trätt i verksamhet, får det anses vara värdefullt att man i Europarådets församling har ett gemensamt debattforum, där även parlamentariker från de utanför sexstatsgruppen stående länderna kan framlägga sina synpunkter på de ekonomiska integrationsfrågorna. Även de tillfällen till inofficiella meningsutbyten och kontakter som uppkommer i församlingen och dess utskott torde på ett värdefullt sätt bidra till att öka den parlamentariska opinionens förtrogenhet med dessa problem och den ömsesidiga förståelsen för de olika ländernas synpunkter och svårigheter. Det kan hävdas, att den rådgivande församlingen, trots skillnaderna i medlemskap, i viss utsträckning fullgör den uppgift, som skulle tillkomma en till OEEC knuten parlamentarisk församling.

Den rådgivande församlingen har även ägnat några debatter åt allmänpolitiska problem, men den har till skillnad från tidigare år icke kommit att antaga några till ministerkommittén riktade rekommendationer i sådana ämnen. Ett undantag utgör rekommendation 184 om läget i Central- och Östeuropa. I form av resolutioner (nr 153, 155 och 161) har församlingen däremot vid olika tillfällen givit uttryck åt sina åsikter i vissa aktuella politiska problem, bl. a. i Berlinfrågan. De under tidigare möten avhandlade planerna syftande till att åstadkomma en gemensam europeisk utrikespolitik har under det här behandlade mötet diskuterats i den av församlingen tillsatta »särskilda gruppen» (jfr prop. 129/1958 s. 6). En av gruppen framlagd rapport har även diskuterats i församlingen men icke föranlett denna att framställa några förslag i ämnet till ministerkommittén.

Det kan med tillfredsställelse konstateras, att församlingens verksamhet på det politiska området sålunda under det gångna mötet i stort sett erhållit en inriktning som jämfört med de närmast föregående åren synes bättre överensstämma med den roll, som bör tillkomma Europarådet enligt dess stadga. Det är uppenbart — och jag hänvisar på den punkten till vad jag anfört i motsvarande tidigare propositioner — att rådets möjligheter att fullgöra den betydelsefulla uppgiften att vara ett organ för samarbete mellan medlemsländerna på ekonomiska, sociala, kulturella och andra områden är beroende av att man undviker att identifiera detsamma med existerande militära säkerhetsarrangemang, som endast omfattar en del av kontinenten. Därutöver skulle ett indragande av Europarådet i de storpolitiska motsättningsarna omintetgöra de möjligheter som i en framtid skulle kunna uppkomma att använda rådet som en ram för olika former av samarbete omfattande även länder, som nu står utanför organisationen.

Beträffande rekommendation 158 må anmärkas att de föreslagna åtgärderna för att på det rent europeiska planet samordna biståndet till de mindre utvecklade områdena i världen — bl. a. genom inrättande av ett särskilt »europeiskt kontor» — synes medföra risk för överorganisation utan några egentliga fördelar för biståndsverksamheten. Tanken på att söka få till stånd en förbättrad samordning av de olika ländernas biståndsverksamhet, såväl

inbördes som i förhållande till existerande multilaterala program, torde dock vara värd att närmare undersökas. Vad angår rekommendation 159 om Afrikas utveckling, synes det tveksamt om erforderliga politiska och ekonomiska förutsättningar finnes för åtgärder av föreslagen art och omfattning.

Utskottet. Vid föredragning inför utskottet har ytterligare upplysningar lämnats i de frågor, som berörs i propositionen.

I anslutning till vad departementschefen anfört rörande församlingens behandling av ekonomiska integrationsfrågor vill utskottet erinra om att det i sitt utlåtande 1958: 6 understrukit församlingens roll såsom mötesplats för de länder, som planerar ett frihandelssamarbete inom OEEC:s ram, och för de länder, som inom Europeiska ekonomiska unionen antagit ett ekonomiskt samarbetsprogram.

Med tanke icke minst på det brydsamma läge, vari de europeiska integrationssträvandena för närvarande befinner sig, fäster utskottet uppmärksamheten vid de möjligheter till insatser på detta viktiga område, som församlingen erbjuder genom skapande av tillfällen till åsiktsutbyte mellan parlamentariska representanter för Europarådets, OEEC:s och den Europeiska ekonomiska gemenskapens medlemsländer.

Utskottet vill öven uttala förhoppningen att man från svensk sida i görligaste mån medverkar till att stärka församlingens möjligheter att på antytt sätt främja dessa frågor lösande och därigenom samtidigt bidra till att för den allmänna opinionen klargöra dessa problems betydelse ur allmän europeisk synpunkt.

Beträffande församlingens behandling av frågor av politisk innebörd anser utskottet ej behövt göra något särskilt uttalande, enär de i utlåtandena 1957: 6 och 1958: 6 angivna synpunkterna i allt väsentligt överensstämmer med dem, som departementschefen uttalat i sitt i det föregående återgivna anförande.

Möjligheterna att genomföra de förslag, som behandlas i rekommendation 176 om likvärdighet av lantbruksexamina och rekommendation 186 rörande stöd för yrkesutbildningen av arbetare, som ämnar taga arbetsanställning utomlands, synes enligt utskottets mening väl värda att närmare undersökas på svensk sida.

Utskottet finner ej anledning föreligga till särskilt uttalande rörande de övriga i propositionen omförmälda besluten.

Utskottet hemställer,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t som sin mening giva till känna vad utskottet anfört.

Stockholm den 5 maj 1959

På utrikesutskottets vägnar:

NILS AASTRUP

Vid ärendets behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Aastrup, Strand, Åman, Bengtson, Elmgren och Ewerlöf;

från andra kammaren: herrar Ericsson i Kinna, Ohlin, Bengtsson i Halmstad, Cassel och Heckscher*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.